

1. סלימאן רמדאן
2. מוסטפא ג'וואד תאובה
3. עלי תאובה
4. רבאח טאייז אבו פ'עור
5. המוקד להגנת הפרט
ע"י ב"כ עוה"ד תמר פלג-שריק
רח' התנאים 12, תל-אביב
6. האגודה לזכויות האזרח
ע"י ב"כ עו"ד דן יקיר ואח'
ת.ד. 35401 ירושלים 91352

העותר

- נ ג ד -

שר הבטחון

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים ירושלים

המשיב

הודעה מטעם פרקליטות המדינה

1. עניינה של העתירה בשלוש בקשות כדלקמן:
 - א. בקשה לשחרורם של העותרים 1-4 הכלואים במתקן הכליאה באל-חיאם שבדרום לבנון;
 - ב. בקשת עוה"ד תמר פלג-שריק להיפגש עם העותרים במתקן אל-חיאם;
 - ג. בקשת העותרות 5-6 לערוך ביקור במתקן אל-חיאם בכדי לעמוד על תנאי המעצר ומצב העצירים בו.
2. המשיב יבקש מבית המשפט הנכבד לדחות את העתירה מן הטעמים שיפורטו להלן.

דין העתירה להידחות על הסף בשל חוסר סמכותו של בית המשפט לדון בענין

3. העתירה דן מבוטסת על מספר הנחות שנועדו לבסס את סמכותו של המשיב להחליט בענין הסעדים המבוקשים בעתירה. העותרים טוענים, כי ישראל אחראית לשלומם וגורלם של העותרים 1-4, משלושה טעמים:
 - א. מכוח שליטתה האפקטיבית של ישראל בדרום לבנון; ו/או
 - ב. מכוח מרותה על צד"ל; ו/או
 - ג. מכוח מעורבותה בנעשה במתקן אל-חיאם.

טעמים אלה מנסים העותרים לבסס בעתירתם, באמצעות מסמכים שונים. המשיב יטען, כי להנחות שבעתירה אין בסיס עובדתי, ולכן המסקנה הנלמדת מהן אינה מבוססת משפטית. בנסיבות אלה דין העתירה להידחות על הסף.

4. מתקן אל-חיאם נמצא בדרום לבנון, מספר קילומטרים צפונית לגבול ישראל. מתקן זה מוחזק על ידי צבא דרום לבנון (צד"ל). מתקן זה משמש הן לחקירת עצורים והן לכליאתם. החוקרים, הסוהרים, וכל סגל חמתקן כולם לבנונים, המשרתים בצד"ל.

5. חיילי צה"ל או ישראלים אחרים אינם נמצאים במתקן אל-חיאם, ואינם מנהלים אותו וכמו כן אינם מקיימים בו חקירות.

6. מתקן אל-חיאם משמש ככלל להחזקתם של אנשים שעיקר פעילותם היתה מכוונת לפגוע בצד"ל או לערער את הבטחון באזור הבטחון, אם כי חלק מפעילותם היה לעיתים מכוון גם נגד צה"ל.

7. המשיב אינו חולק על כך שקיים שיתוף פעולה בתחומים בטחוניים שונים בין מערכת הבטחון של מדינת ישראל לבין צד"ל, כאשר שני הגורמים מתמודדים כל העת עם גורמים עויינים בדרום לבנון, וכי יש למדינת ישראל עניין לחזק את צד"ל במלחמתו מול אותם גורמים עויינים.

אך יחד עם זאת, הגם שהצדדים מתייעצים בנוגע למעצר ושחרור אנשים שבמתקן אל-חיאם, שאלת המשך מעצרו של העותרים 1-4 על ידי צד"ל, כמו גם יתר הכלואים במתקן אל-חיאם, הינה באחריות ובשיקול דעת צד"ל, ואינה בסמכותו של המשיב.

8. בהקשר זה, לא למותר להדגיש, כי מאחר שבאזור הבטחון אין כל מערכת לבנונית אפקטיבית של שמירה על הבטחון, ומאחר והממשל חלבנוני מעודד פעולות לוחמתיות נגד צה"ל וצד"ל, נאלץ צד"ל לנקוט בפעולות שונות לשמירה על בטחון האנשים והאזור, לרבות מעצרו וחקירתם של אנשים.

9. בנסיבות אלה, שבהן העותרים מוחזקים בלבנון במתקן כליאה של צד"ל, ושאלת המשך החזקתם שם היא באחריותו ובשיקול דעתו של צד"ל - אין ענין שחרורם של עותרים אלה ממעצרו, כמו גם שאלת ביקורם של העותרים במתקן, נתון בסמכותו של בית המשפט הנכבד לפי סעיף 15 לחוק יסוד: השפיטה. אשר על כן דין העתירה להידחות על חסף מטעם זה בלבד.

10. בענין זה כבר פסק בית המשפט הנכבד בבג"צ 4887/98 עסאף נ' מדינת ישראל (לא פורסם):

"... כידוע, הסמכות של בית משפט זה משתרעת על עובדי המדינה, אך היא אינה חלה, לא לענין זה ולא לענין אחר, על אנשי צבא דרום לבנון."

מש"1 צילום פסק הדין בבג"צ 4887/98, שמשום מה לא צורף לעתירה, מצ"ב ומסומן מש"1.

בהקשר זה, לא למותר לציין, כי קבלת העתירה, בניגוד לפסיקתו חקודמת של בית המשפט, משמעותה למעשה, כי כל פעילותם של חיילי צה"ל נתונה לביקורתו השיפוטית של בית המשפט הנכבד, ופתיחת הדלתיים בפני עותרים שיקבלו על מעשים המתרחשים מחוץ לגבולות המדינה ולא על ידי עובדי מדינה או חיילי צה"ל.

על המסגרת המשפטית להגדרת תפיסה לוחמתית

11. תקנה 42 לתקנות הנספחות לאמנת האג משנת 1907, המהווה משפט בינלאומי מנהגי, שנקלט למשפט ארצנו, קובעת מתי שטח נחשב לנתון בתפיסה לוחמתית:

"Territory is considered occupied when it is actually placed under the authority of the hostile army. The occupation extends only to the territory where such authority has been established and can be exercised."

(ההדגשה חוספה - מ.ב.)

12. מלשונה של תקנה 42 עולה, כי שטח נחשב לנתון בתפיסה לוחמתית כאשר הוא בפועל נתון תחת סמכות צבאית. התפיסה הלוחמתית מתפרסת בתחום שהוא מוגבל טריטוריאלי לשטח שבו מתקיימים שני תנאים מצטברים:

א. הוקמה בו סמכות של ממשל צבאי;

ב. סמכות זו ניתנת ליישום.

13. כאשר צה"ל שהה בלבנון בשנים 5-1982, בתקופת מלחמת לבנון, והקים וניהל שם מחנה מעצר לכלואים לבנונים, קבע בית המשפט שגם בלא להקים מסגרת צבאית מיוחדת לצרכי הממשל הצבאי, יש לראות את אותו שטח עליו השתלט הצבא באופן מעשי ויעיל כנתון בתפיסה לוחמתית (בג"צ 102/82 צמל ואח' נ' שר הבטחון ואח', פ"ד ל"ז (3), 365, 373). פסק דין זה ניתן בהתייחס לתקופת בה שהו בלבנון כוחות צבאיים גדולים פי כמה וכמה מכוחות צה"ל השוהים כיום בלבנון, בשטחים גדולים הרבה יותר של לבנון, וכאשר הצבא החזיק אלפי עצורים במתקן צבאי לכל דבר וענין. תשתית עובדתית זו אינה מתקיימת כיום לא לענין שהות צה"ל בלבנון ולא לענין מתקן אל-חיאם.

לישראל אין שליטה אפקטיבית בדרום לבנון

14. כידוע מאז שנת 1982 נמצאים כוחות צה"ל בדרום לבנון. בשנת 1985 קיבלה הממשלה החלטה בדבר הערכות מחדש של כוחות צה"ל לאבטחת גבולה הצפוני של מדינת ישראל, ובה נאמר, בין היתר, כדלקמן:

"... שלב ג' - צה"ל יערך לאורך הגבול ה-בינ"ל ישראל - לבנון תוך קיום אזור דרום לבנון (אד"ל) בו יפעלו כוחות מקומיים (צד"ל) בגיבוי צה"ל."

15. בעקבות החלטת ממשלה זו יצאו מרבית כוחות צה"ל מלבנון ושונתה גם פריסת הכוחות בדרום לבנון, כאשר מטרתם העיקרית של כוחות צה"ל הינה חגנה על גבול הצפון. בנוסף, מפעיל צה"ל גם יחידת קישור ללבנון (יק"ל), אשר עוסקת בסיוע אזרחי לתושבי דרום לבנון, וזאת, בין היתר, מתוך הנחה, כי סיוע זה משרת אף הוא את השמירה על גבול הצפון.

החלטת הממשלה משקפת מדיניות של גיבוי לכוח לבנוני מקומי, צד"ל, הפועל ברצועת הבטחון, והנושא בנטל בטחוני כבד, ולא רצון לקיים שליטה ישראלית מלאה בשטח.

16. שטחו של אזור דרום לבנון הינו כ-790 קמ"ר. באזור זה מתגוררים כשבעים וחמישה אלף תושבים לבנונים, ויש בו כשבעים עד שבעים וחמישה כפרים ושלוש עיירות.

17. צה"ל מקיים נוכחות קבועה במספר מצומצם ביותר של מוצבים צבאיים באזור הבטחון. מרבית המוצבים הצבאיים באזור דרום לבנון מאויישים על ידי חיילי צד"ל. כמו כן צה"ל מקיים מעת לעת פעילויות שונות גם מחוץ למוצבים, בכדי לסכל פעילות טרור של גורמים עויינים. צה"ל אינו מקיים בסיסים צבאיים בישובי דרום לבנון, למעט בשלושה ישובים.

משמעות הדברים היא, כי אופי נוכחותו של צה"ל בדרום לבנון שונה לחלוטין מן חנוכות שקיים צה"ל עד 1995 ביו"ש ועזה, שם קיים תצבא נוכחות קבועה בלב ריכוזי האוכלוסיה הפלסטינית, כחלק ממימוש השליטה האפקטיבית בשטח.

18. מבחינת סדר הכוחות הפועל בדרום לבנון, יש לציין, כי מן המסמכים שצירפו העותרים לעתירה עולה, כי בשנת 1997 היו בדרום לבנון כ-2500 חיילי צד"ל, לעומת למעלה מ-1000 חיילי צה"ל. (נספח 11/ע לעתירה, עמ' 5-134). משמעות הדברים היא, כי הכוח הצבאי הגדול ביותר הפועל בדרום לבנון הינו דווקא כוח צד"ל.

19. אחת חדוגמאות להיעדר השליטה האפקטיבית בשטח הוא דווקא הכבישים העוקפים שסלל צה"ל בדרום לבנון. כבישים אלה נסללו בכדי לעקוף את הכפרים הלבנוניים ולאפשר לכוחות הצבא לנוע מבלי להיכנס אליהם, בשל חסיכון הטמון בנסיעה בתוך הכפרים והחיכוך המוגבר שהדבר יוצר עם האוכלוסיה הלבנונית. סלילת הכבישים מצביעה על יכולת

לבצע פעולה פיזית של סלילת כביש לשם הגברת בטחונם של החיילים, אך בה בעת מעזה על היעדר שליטה אפקטיבית של צה"ל בשטח המאוכלס של הישובים בדרום לבנון.

20. אין חולק, כי צה"ל וצד"ל מתאמים את פעילותם הצבאית, שכן שני הכוחות נלחמים באותו אויב, וכי לצה"ל יש השפעה על פעילותו הצבאית של צד"ל; אולם לצד"ל יש גם שיקול דעת משלו לגבי פעילותו הצבאית, ויש מצבים שבהם הוא מחליט לקיים פעילות צבאית עצמאית, אשר לעיתים הינה מנוגדת למדיניותה הבטחונית של ישראל. כך למשל -

א. מידי פעם קורה שצד"ל יורה, בתגובה לירי חיזבאללה, לעבר ריכוזי אוכלוסיה אזרחית, בניגוד למדיניותה של ישראל ולאינטרסים שלה ובניגוד להבנות "ענבי זעם" ועקב כך מוגשות תלונות לועדת המעקב.

ב. כ-18 לאוגוסט 1997, ילדים, יתומים של מגיז צד"ל, נהרגו באזור ג'זין ממטען צד שהניח חיזבאללה; בתגובה פתח צד"ל באש על העיר צידון, וגרם שם למספר הרוגים ופצועים; למחרת ירה החיזבאללה עשרות טילי קטיושה על הגליל.

ג. ב-25 באוגוסט 1998 כוחות חיזבאללה ירו על כח צד"ל במובלעת ג'זין, ובתגובה צד"ל ירה על העיירה משרארה, הנמצאת מחוץ לאזור הבטחון ופצע מספר אזרחים. בתגובה ירה החיזבאללה עשרות טילי קטיושה על הגליל.

21. משמענות הדברים היא, כי צה"ל לא רק שאינו שולט אפקטיבית בכל אזור הבטחון, אלא גם למידת השפעתו על צד"ל יש מגבלות, נוכח השונות הברורה שבין שני הכוחות.

22. עד כאן התייחסנו לצד הצבאי של השליטה האפקטיבית. בנוסף להיבט זה, לצה"ל גם אין שליטה אפקטיבית בתחומים האזרחיים באזור הבטחון, וצה"ל גם אינו מעוניין בשליטה שכזו. אמנם יש לצה"ל יחידה המעניקה סיוע אזרחי לתושבי אזור הבטחון, אולם סיוע זה הוא מוגבל ביותר. את מרבית הפעילות האזרחית מבצעים משרדי ממשלה לבנוניים. הממשל הלבנוני מוסיף לפעול באזור הבטחון בדרכים שונות, ודוגמאות לפעולות אלה יפורטו להלן.

23. הממשל הלבנוני המרכזי פעיל בדרום לבנון, בין היתר, בתחום חסדר הציבורי. במרגי עיון יושב קאדי, הממונה על ידי ממשלת לבנון ומקבל ממנה את משכורתו, והוא מנהל דיונים משפטיים בתובענות בין לבנונים לבין עצמם. גם במובלעת ג'זין ישנו בית משפט לבנוני.

במובלעת ג'זין, שבה ערוך גוד צד"ל, יושבת גם מפקדה של הזינדרמריה (המשטרה) הלבנונית. משטרה זו מטפלת בחקירת עבירות פליליות המבוצעות באזור. כמו כן פעילה משטרה גם באזור הבטחון. כתב האישום מוגש לבתי משפט לבנוניים. במקרה שנגזר על נאשם תושב אזור הבטחון עונש מאסר - הוא מרצח את עונשו בבית סוהר לבנוני.

24. גם משרדי ממשלה לבנונים אחרים פועלים באזור הבטחון שבדרום לכנון, ורואים עצמם כמחוייבים להמשיך בפעולות פיתוח באזור. בין פעולות הממשל הלבנוני באזור הבטחון ניתן לציין את הדברים הבאים:

- א. למשרד הפנים הלבנוני יש מושלים במרג' עיון וחצבייה ונציגות בבינת גיבייל, המטפלים בענייניהם של תושבי אזור הבטחון.
- ב. משרד החינוך הלבנוני מקיים את מערכת החינוך ובתי הספר באזור הבטחון; הוא קובע את תכנית הלימודים, מממן את שכר המורים ומקיס את בתי הספר.
- ג. משרד הבריאות הלבנוני מפעיל מרפאות בכפרים מסויימים באזור הבטחון ואף בתי חולים מזעריים.
- ד. מים מסופקים לתושבים, בין היתר, באמצעות חברת המים הלבנונית. הממשל הלבנוני עוסק בחפירת בארות באזור הבטחון, ובהקמת תחנות שאיבה ורשתות מי שתיה והשקיה וביוב.
- ה. חשמל מסופק, בין היתר, על ידי חברת החשמל הלבנונית.
- ו. רישום המקרקעין של אזור הבטחון נעשה על ידי הממשל הלבנוני.
- ז. משרד החקלאות הקים בית ספר חקלאי באל-חיאם ומקיים פעולות הדרכה וסיוע לחקלאים.

25. ממשלת לבנון משקיעה כספים באזור הבטחון, ובשנים קודמות היו השקעותיה לעיתים, על פי הערכת מערכת הבטחון, גבוהות פי שלושה מן הסיוע האזרחי הישראלי.

26. משמעות הדברים היא, כאשר נאמר, כי ישראל לא הקימה ממשל צבאי באזור הבטחון, אין הכוונה לענין סמנטי בלבד, אלא לדפוסי פעילות בשטח, לפיהם הממשל המרכזי הלבנוני מוסיף לפעול כל חעת בתחומים שונים מול התושבים הלבנונים, וישראל אינה מונעת זאת כלל ועיקר. המדובר איפוא במציאות מורכבת, הכוללת מעורבות מצדדים שונים, הרחוקה משליטה אפקטיבית של צה"ל וישראל בכלל.

27. לאור כל האמור, המשיב יטען, כי הן מן הבחינה הצבאית והן מן הבחינה האזרחית, לצה"ל אין שליטה אפקטיבית בכל אזור הבטחון, ובמיוחד במתקן אל-חיאם, ועל כן לא ניתן לומר, כי מתקן זה נתון תחת סמכותו של המשיב או של מדינת ישראל.

צד"ל אינו כפוף לצה"ל

28. כאמור לעיל, צד"ל מונה כ-2500 חיילים לבנונים. בראשם עומד מפקד, הגנרל לחד. לצבא זה מבנה היררכי צבאי מקובל. צד"ל מגייס לשורותיו חיילים שהינם לבנונים המתגוררים ברצועת הבטחון.

29. מדינת ישראל מסייעת לצד"ל, בין היתר, במימון, באימון, בנשק ותחזוקה. צה"ל מתאם את פעילותו באזור הבטחון עם צד"ל, שכן אין כל אפשרות אחרת לפעילות יעילה ובטוחה, כאשר באותו שטח פועלים שני כוחות צבאיים. צה"ל גם משתדל להביא לכך שפעילותו של

צד"ל תעלה בקנה אחד עם מדיניותה של ישראל, למשל בדרך של אי פגיעה באזרחים חפים מפשע.

30. יחד עם זאת, כפי שצויין לעיל, צד"ל פועל מעת לעת פעילות צבאית באזור הבטחון ומחוצה לו, כהתאם לאילוצים בהם הוא נתון, לפי שיקול דעתם של מפקדיו וקידום אינטרסים ומטרות שלו.

31. בנושא העצורים במתקן אל-חיאס, כפי שהובחר לעיל ובתשובה לעתירה הקודמת בענין זה (בג"צ 4887/98 עסאף) - שאלת המשך מעצרו הינה באחריות ובשיקול דעת צד"ל. אמנם גורמי הבטחון הישראליים מביאים את עמדתם בענין שחרורם של עצורים לידיעת צד"ל, אך ההחלטה על מעצר, כמו גם על שחרור עצורים, הינה של צד"ל.

כך למשל, במסגרת הקשרים בין צה"ל וצד"ל מסייע צד"ל, על דרך שחרור עצורים שבחזקתו לצורך החזרת שבוייו או גופות של חיילי צה"ל, כפי שקרה לאחרונה בענין החזרת גופתו של החייל איתמר איליה ז"ל. אולם ההחלטה את מי לשחרר ואת מי לא מקבל בסופו של דבר צד"ל.

בעסקת החילופים האחרונה, שיחרר צד"ל עצורים שלא הופיעו ברשימה שישראל העבירה לו, וכן פעל להכליל ברשימה שמות מסויימים, על פי שיקול דעתו.

32. במסגרת שיתוף הפעולה בין מדינת ישראל וצד"ל הפסיק צד"ל, לבקשת ישראל, לפני כשנה וחצי, את ביקורי הצלב האדום וביקורי המשפחות במתקן, בתקופה בה החזיק החיזבאללה בגופתו של איתמר איליה ז"ל. ביקורים אלה חודשו לאחר החזרת גופת לוחם השייטת, והם מתקיימים כיום כסדרם (נ/53 לעתירה, עמ' 205). מכך אין להסיק, כי צד"ל נתון למרותו של צה"ל, אלא שמתקיימים יחסים של שיתוף פעולה וסיוע הדדי בין הצדדים, במיוחד בעיתות של מצוקה של אחד הצדדים.

33. בסעיף 54 לעתירה נטען, כי צד"ל נתון למרות צה"ל גם לאור העובדה שישראל התחייבה בשם צד"ל שלא יפגע במטרות אזרחיות בלבנון, וכי היא מייצגת אותו בדיוני ועדת המעקב לפיקוח על הבנות מבצע "ענבי זעם" לבירור חילוקי דעות בענין מסמך ההבנות. בטענה זו אין ממש. בדיוני ועדת המעקב מופיעות מדינות בלבד, ולא גופים דוגמת צד"ל או החיזבאללה. לכן ישראל מתייחסת כהתאם לנדרש לפעילות צד"ל, באותה מידה שממשלת לבנון מתייחסת בדיוני הועדה, להבדיל, לפעילות החיזבאללה ואירגוני טרור אחרים, הגם שארגונים אלה אינם נתונים בפועל למרותה.

ישראל אינה מנהלת את מתקן אל-חיאס

34. כאמור לעיל, מתקן אל-חיאס מנוהל, מופעל ונשמר על ידי לבנונים המשרתים בצד"ל. החוקרים הפועלים במתקן אף הם נמנים על שורות צד"ל. גם המסמכים שמצרפים חעותרים לעתירה מצביעים על כך שמוזה שנים אין השתתפות של ישראלים בחקירות בתוך מתקן אל-חיאס (נספחים ע/5 וע/8 וסעיף 59 לעתירה).

35. בסעיף 61 לעתירה נטען, כי מן העובדה שממתקן אל-חיאם שוחררו עצורים במסגרת העסקה להחזרת גופתו של איתמר איליה ז"ל, ניתן להסיק כי מדינת ישראל היא מנהלת העל והמפקחת על המתקן. כאמור לעיל, שחרור העצורים מן המתקן בא במסגרת שיתוף הפעולה בין הצדדים, והכרת צד"ל בחשיבות עסקת החילופין עבור הצד הישראלי, ומכאן היענותו לצרכיה של מדינת ישראל. הוא הדין בענין הפסקת ביקורי חצלב האדום במתקן לפרק זמן של מספר חודשים.
36. מן הפירוט העובדתי שבעתירה עולה, כי ביקורי ישראלים במתקן הינם מעטים ביותר, וברובם מתייחסים לדברים שקרו לפני שנים (ראו ע/35 ראיון עיתונאי עם עצור ששוחרר בשנת 1993, ע/36 ראיון עיתונאי מפבי 1997 עם לבנונית אנונימית שאינה מציינת מה היתה התקופה בה היתה במתקן, וכן תצהירה של סוחא באשרה, נספח ע/6 לעתירה המציינת שנחקרה על ידי ישראלים בשנת 1992, סעיף 65 לעתירה).
37. בהתייחס לנטען בסעיף 65 לעתירה, ייאמר, כי הסוהרים והחוקרים באל-חיאם אינם מקבלים את משכורותיהם ישירות מקצין ישראלי, אלא מידי גורמי צד"ל המחלקים את המשכורות לאנשי צד"ל במתקן אל-חיאם.
38. יצויין, כי אכן מידע מן החקירות באל-חיאם מועבר על ידי צד"ל לידיעת גורמי בטחון ישראלים. כמו כן נחקרים מסויימים נבדקו בפוליגרף על ידי הצד הישראלי במסגרת שיתוף הפעולה הבטחוני בין הצדדים. אולם בין שיתוף פעולה זה, הנובע מן המטרה המשותפת של לחימה בגורמים המסכנים כל העת את בטחונם של חיילי צה"ל ואת אזור הצפון, לבין שליטה וניהול של מתקן אל-חיאם, אין קשר.

העובדות לגבי העותרים 1-4

39. ביום 19.8.98 השיב הפרקליט הצבאי לפנייתה של עוה"ד תמר פלג-שריק ופירט את הטעמים שבגינם מחזיק צד"ל את העותרים 1-4 במעצר. מן המידע העובדתי עולה, כי כל העותרים היו מעורבים בצורת זו או אחרת בפעילות טרור נגד צה"ל וצד"ל, וחלקם אף גרם לאבידות בנפש לצד"ל. בנסיבות אלה מובן, כי שחרורם של העותרים עלול לגרום לסיכון לחיי אדם. (נספח ע/3, עמ' 49-50 לעתירה).
40. בנסיבות אלה, ולאור היעדרה של כל מערכת אכיפת חוק יעילה בדרום לבנון היכולה להבטיח את שלומם של חיילי צה"ל וצד"ל, מובן כי אין לישראל כל ענין לפעול לשחרורם של העותרים 1-4.

לסעדים המבוקשים בעתירה

41. מן האמור לעיל עולה, כי למשיב אין כל סמכות שבדין לפעול לשחרורם של העותרים 1-4 המוחזקים במתקן אל-חיאם.

42. באשר לבקשות עוה"ד תמר פלג-שריק והעותרות 5-6 לערוך ביקור במתקן, בשולי הדברים, יצויין, כי שאלה זו אינה נוגעת למשיב לבדו, שאינו מוסמך להחליט בעניין, חגם שמוכן כי שיקולי בטחון מעורבים בה. כידוע לבנון נמנית על רשימת המדינות שהיציאה אליהן שלא כדין מהווה עבירה על החוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד-1954. על פי תקנה 5 לתקנות שבתוספת לפקודת הארכת תוקף של תקנות שעת חירום (יציאה לחוץ לארץ), התשי"ט-1948 כניסתה של אזרחי ישראל לאחת מן המדינות שברשימה האמורה טעונה היתר מאת שר הפנים.

מן העתירה עולה, כי העותרות 5-6 לא פנו פנייה מוקדמת לשר הפנים ולא ביקשו את אישורו לצאת מישראל לשם כניסה לבנון למטרות המתוארות בעתירה. על כן העותרים בודאי שאינם זכאים לסעדים אלה שבעתירה.

43. בהתייחס לסעדים הנוגעים לכניסת גורמים ישראלים לבנון ייאמר, כי אילו היו העותרות 5-6 מגישות בקשה כאמור לשר הפנים, חרי שמתוך הנחה שהיתה מתבקשת לשם כך, בין היתר, עמדת מערכת הבטחון, הרי שהמשיב היה מתנגד לבקשה בשל הסיכון לבטחון שמעוררת כניסתם של אזרחים ישראלים לאזור הבטחון.

44. בהתייחס למטרה העומדת בבסיס בקשת העותרות 5-6 לבקר במתקן אל-חיאם עומד רצון לעמוד על התנאים בו בשל אי הבהירות השוררת בענין זה (סעיף 24 לעתירה). בנוסף לעמדת המשיב בדבר העדר שליטת צה"ל על הנעשה במתקן, ייאמר, כי בטענה זו אין ממש. כידוע ממתקן אל חיאם שוחררו עשרות עצורים לפני פחות משנה, במסגרת עסקת החילופים, ועצורים אלה יכולים להעיד על התנאים במתקן. כמו כן במתקן מבקרים נציגי הצלב האדום המגיעים מבירות וחעומדים בקשר ישיר עם הגנרל לחד, וכן מבקרים בו בני משפחות העצירים. לכן אין כל מניעה של זרימת מידע באשר לתנאי הכליאה באל-חיאם, ואין כל נחיצות בביקור העותרות דווקא בכדי להוציא לאור מידע בענין התנאים במתקן.

45. לאור כל האמור לעיל יתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה על הסף.

46. הודעה זו נתמכת בתצהירו של תא"ל אלי אמיתי, מפקד יחידת הקישור ללבנון.

היום: ו' אייר, תשנ"ט

22 אפריל, 1999

מלכיאל בלס

ממונה על ענייני הבג"צים במפקדו של מפקד יחידת הקישור למדינה